

Aan de heer G. Zalm
Minister van Financiën
Ministerie van Financiën
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Betreft: Ecofin en Nederlandse en Europese inzet
voor millenniumdoelen

Utrecht, 2 juni 2005
05MD134

Nederlands Platform Millenniumdoelen
p/a Stichting Oikos,
Postbus 19170
3501 DD Utrecht
tel 030 2361 500
fax 030 2364 903
e-mail jvdsar@stichtingoikos.nl
website www.maakhetwaar.nl

Geachte heer Zalm,

Op 7 juni 2005 ontmoet u op de Ecofin vergadering uw Europese collega-ministers. Graag wil het Nederlands Platform Millenniumdoelen¹ erop aandringen dat u deze gelegenheid aangrijpt om hen aan te sporen tot extra inspanningen om de belofte van de millenniumdoelen waar te maken. Dat geldt in het bijzonder voor de G7 Ministers van Financiën, die 10-11 juni 2005 bijeenkomen.

Zonder extra inspanningen van geïndustrialiseerde landen blijven de millenniumdoelen voor veel ontwikkelingslanden, met name in Afrika, buiten bereik. Daarover is iedereen het eens. *"We must do more, and better. We cannot achieve these goals simply by going on with the same policies as before"*, concludeert bijvoorbeeld de Europese Commissie in een recent rapport². Ondanks de internationale consensus over de noodzaak tot extra inspanningen en ondanks het feit dat alle VN-lidstaten zich geëngelijkt hebben aan de realisatie van de millenniumdoelen, weigeren geïndustrialiseerde landen zich maximaal in te zetten voor deze doelen.

Het Nederlands Platform Millenniumdoelen hoopt dat Nederland de voortrekkersrol, die het op het terrein van internationale samenwerking heeft, verder zal verdiepen. Ook hopen wij dat Nederland in internationaal verband en met name binnen de Europese Unie (EU) extra inspanningen zal bepleiten voor de realisatie van de millenniumdoelen. In het bijzonder zou Nederland zich moeten inspannen voor:

1. Een snellere realisatie van de ODA norm van tenminste 0,7% van BNP door landen die deze norm nog niet halen
2. De realisatie van alternatieve financieringsbronnen, zoals een verplichte kerosine belasting
3. Het opschonen van de hulp
4. Extra schuldvermindering gefinancierd bovenop het ODA budget
5. Het voorkomen van nieuwe onhoudbare schulden

1. Sneller naar de ODA-norm van 0,7% van BNP

De EU heeft vorige week afgesproken om in 2010 als collectief gemiddelde 0,56% van het BNP te besteden aan ODA en de norm van 0,7% in 2015 te halen. Dit levert aanzienlijke sommen geld op – 20 miljard dollar extra in 2010. Maar het is lang niet voldoende om het financieringstekort voor de millenniumdoelen te dichten. Hiervoor is de komende jaren rond de 85 miljard dollar aan extra hulp nodig. De Wereldbank stelt in haar Global Monitoring Report 2005 nadrukkelijk dat de hulp de komende vijf jaar minimaal moet verdubbelen om de millenniumdoelen in lage-inkomenslanden te realiseren. Het is daarom van groot belang dat Nederland binnen Ecofin aandringt op een snellere realisatie van de norm van 0,7%.

¹ Het Nederlands Platform Millenniumdoelen is een samenwerkingsverband van ruim 35 Nederlandse maatschappelijke organisaties dat pleit voor een maximale inzet van regeringen en burgers voor het realiseren van de millenniumdoelen.

² Speeding up progress towards the Millennium Development Goals. The European Unions Contribution. Communication from the Commission to the Council, the European Parliament and the Economic and Social Committee.

2. Innovatieve financieringsbronnen

Naast een snellere realisatie van de ODA-norm, zou Nederland zich moeten inspannen voor de realisatie van innovatieve financieringsbronnen als een extra financieringsbron (naast ODA) ter financiering van de millenniumdoelen. Nederland zou zich bijvoorbeeld binnen de EU moeten inzetten voor een effectieve kerosine belasting. Op hun informele bijeenkomst in mei 2005 besloten de Ministers van Financiën van de EU tot een vrijwillige belasting van 2-3 euro op vliegtickets aangekocht in de EU. Gezien het lage tarief en het vrijwillige karakter zal dit onvoldoende opleveren. De EU zou minimaal het mechanisme dat de Europese Commissie voorstelt moeten invoeren: een verplichte belasting van 10 euro per ticket binnen Europa en 30 euro per ticket buiten Europa.

Daarnaast zouden Europese regeringen, in lijn met de op 20 september 2004 aangenomen verklaring van New York over innovatieve financieringsvormen voor ontwikkeling, serieus onderzoek moeten doen naar de haalbaarheid van verschillende andere innovatieve financieringsmechanismen, zoals een belasting op internationale financiële transacties, op greenhouse emissions, of op maritiem transport. De commissie Landau, ingesteld door president Chirac in 2003, bracht als voornaamste aanbeveling om opbrengsten uit deze belastingen aan te wenden voor de *International Financing Facility* (IFF). Op deze manier zou het IFF op een duurzame en additionele wijze bijdragen aan de financiering van de millenniumdoelen.

3. Het opschonen van de hulp

De hulpbudgetten – afgemeten aan het BNP – van verschillende Europese landen laten een stijgende lijn zien. Die stijging is veelal te danken aan toegenomen uitgaven aan schuldvermindering. Zoals de Europese Commissie recent constateert, gaat dit in tegen de *'spirit of the Monterrey consensus, which indicated that the HIPC initiative "should be fully financed through additional resources"*.³

Ook de schuldkwijtschelding aan Irak – 20 miljard dollar in 2005-06 – geldt als ODA. Deze schuld is opgebouwd tijdens het dictatoriale regime van Saddam Hussein en bestaat voor het merendeel uit exportkrediet schulden, die op geen enkele wijze getoetst zijn op hun bijdrage aan duurzame ontwikkeling. Ook hier waarschuwt de Europese Commissie dat schuldkwijtschelding niet ten koste mag gaan van hulp: *"The amounts available for the poorest countries should not be affected by decisions concerning debt relief for middle income countries"*.⁴

Het Platform pleit ervoor dat Nederland en de andere Europese landen de kwijtschelding van schulden en in het bijzonder exportkrediet schulden niet langer ten laste brengen van ODA, maar het goede voorbeeld van Noorwegen volgen. Noorwegen creëerde een *Debt Relief Strategy Financing Facility*, die het mogelijk maakte schuldverlichting additioneel te financieren. Ook zou Nederland er bij andere regeringen op aan moeten dringen dat zij schuldkwijtschelding financieren bovenop de extra middelen die zij inzetten om de norm van 0,7% te halen.

Tenslotte bepleit het Platform dat de Nederlandse regering pogingen stopt om de ODA-norm op te rekken. In het bijzonder geldt dat voor het onderbrengen van vredesoperaties in het Zuiden onder het budget voor ontwikkelingssamenwerking, zoals opnieuw voorgesteld door Minister van Ardenne op de ABCDE conferentie van de Wereldbank, 23 mei 2005. Veel leden van de OESO/DAC blijken van mening dat het onderbrengen van dergelijke uitgaven onder de ODA-norm geen gepast gebruik van ontwikkelingsgeld is en dat er naar verwachting ook grote bedragen geld mee gemoeid zijn.⁵ Gezien het tekort aan ODA middelen voor financiering van de millenniumdoelen, zouden uitgaven aan vredesoperaties in het Zuiden additioneel gefinancierd moeten worden. Nederland zou dit binnen de Ecofin moeten bepleiten.

4. Meer schuldvermindering

Het Nederlands Platform Millenniumdoelen is verheugd over de steun van Nederland aan het voorstel van de Britse regering voor extra kwijtschelding van de multilaterale schuldendienst, deels gefinancierd uit de inzet van een deel van de goudvoorraad van het IMF, en het voornemen van de regering om bij andere landen steun hiervoor te bepleiten. Als steun van andere landen uitblijft en het voornemen IMF goud in te zetten voor schuldkwijtschelding blijft struikelen over de weerstand van de VS, dan zal het maximale resultaat van de G7 top zijn dat een groep van 20-30 landen in de komende tien

³ Accelerating progress towards attaining the Millennium Development Goals – Financing for Development and Aid Effectiveness. Communication from the Commission to the Council and the European Parliament. 12 April 2005, p5.

⁴ EU Report on Millennium Development Goals 2000-2004. EU contribution to the review of the MDGs at the UN 2005 High Level Event. Commission staff working document, 12 April 2005.

⁵ <http://www.oecd.org/dataoecd/32/32/34535173.pdf>

jaar 2,5 miljard dollar schuldendienstverlichting krijgt. Dat staat in schril contrast met de financieringsbehoefte voor de millenniumdoelen.

Het is daarom belangrijk dat Nederland andere landen blijft aansporen het voorstel van Gordon Brown te steunen. Maar Nederland kan meer doen. Het Britse voorstel blijft beperkt. Landen als Nigeria en Indonesië, die op termijn voor extra schuldvermindering in aanmerking zouden moeten komen, zijn uitgesloten. Bovendien betreft het alleen de schuldendienst en niet de schuldvoorraad en beperkt het voorstel zich tot multilaterale schulden. Bangladesh – waar de helft van de bevolking onder de armoedegrens leeft – zou bijvoorbeeld 250 miljoen dollar per jaar aan schuldvermindering krijgen maar nog steeds jaarlijks 400 miljoen dollar moeten aflossen.

Net als Secretaris Generaal van de Verenigde Naties Kofi Annan, bepleit het Nederlands Platform Millenniumdoelen dat de financieringsbehoefte voor de millenniumdoelen maatgevend wordt voor de hoeveelheid schuldvermindering die landen krijgen. Landen moeten de kans hebben te investeren in basisbehoeften, voordat zij schulden aan het buitenland aflossen. Voor veel lage inkomenslanden betekent dit volledige kwijtschelding van schulden.

5. Nieuwe onbetaalbare schulden voorkomen

Binnen de EU lijkt brede steun te bestaan voor het nieuwe schuldhoudbaarheidsraamwerk (*Debt Sustainability Framework*, DSF) van Wereldbank en IMF, dat is gericht op het voorkomen van nieuwe onhoudbare schulden. Het Platform deelt de mening dat het van groot belang is nieuwe schulden te voorkomen, maar is van mening dat het DSF niet het juiste mechanisme hiervoor is. Zoals ook de Europese Commissie erkent, is het beoordelingsproces van de DSF niet transparant en is het de vraag of de beoordeling door Wereldbank en IMF voldoende neutraal is⁶. Een ander probleem is dat de financieringsbehoefte voor de millenniumdoelen buiten beschouwing blijft. Het Platform bepleit dat alle landen die onvoldoende middelen hebben voor financiering van de millenniumdoelen – en nieuwe leningen alleen kunnen aflossen ten koste van investeringen in de millenniumdoelen – hulp zoveel mogelijk in de vorm van giften krijgen.

Ter voorkoming van nieuwe onbetaalbare exportkrediet schulden is het daarnaast van belang dat er (internationaal) afdwingbare economische, sociale en ecologische criteria komen voor de afgifte van exportkredietgaranties. Nederland zou zich hiervoor moeten inspannen.

In dit kader dient tevens rekening gehouden te worden met het feit dat de huidige benadering van de vrijhandelonderhandelingen, die de EU in multilateraal en regionaal verband met ontwikkelingslanden voert, dreigt te leiden tot een aanzienlijke daling in de begrotingsomvang van ontwikkelingslanden en daarmee op de terugbetalingscapaciteit. Conservatieve schattingen ramen het verlies aan importbelastingen voor de ACS-overheden, in het kader van de regionale handelonderhandelingen met de EU (Economic Partnership Agreements) op 10 á 20 procent van het totale overheidsbudget.

Wij hopen dat Nederland het voortouw zal nemen in het waarmaken van de belofte van de millenniumdoelen, door zich zoals in deze brief bepleit maximaal in te zetten en ook andere landen aan te sporen tot een maximale inzet.

Met vriendelijke groet,

Jaap van der Sar
Secretaris Nederlands Platform Millenniumdoelen

Cc Minister Van Ardenne

⁶ EU Report on Millennium Development Goals 2000-2004. EU contribution to the review of the MDGs at the UN 2005 High Level Event. Commission staff working document, 12 April 2005, p.35.